

بارگاہ نور

نجف اشرف؛ حرم مطہر امیر المومنین (علیہ السلام)

مؤلفان:

سید مہدی خاٹمی - محسن اسکندری

دفتر نشر فرهنگ اسلامی

سرشناسه:	خاتمی، سید مهدی، ۱۳۵۹ -
عنوان و نام پدیدآور:	بارگاه خورشید: نجف اشرف؛ حرم مطهر امیرالمؤمنین (ع) / مولفین سید مهدی خاتمی، محسن اسکندری؛ همکاران تحقیق: محمد مروت، سید محمد رضا حسینی لواسانی، تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۹۱.
مشخصات نشر:	۱۶۰ ص: مصور (رنگی)، نقشه، نمودار: ۲۳×۲۵ س.م.
مشخصات ظاهری:	۹۷۸-۹۶۴-۴۷۶-۲۹۷-۰
شابک:	۸۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست‌نویسی:	فیبیا.
یادداشت:	کتابنامه: ص. ۱۵۸-۱۶۰
موضوع:	علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت ۴۰ ق - آرامگاه زیارتگاه‌های اسلامی - عراق - نجف
شناسه افزوده:	اسکندری، محسن، ۱۳۶۰ -
شناسه افزوده:	مروت، محمد
شناسه افزوده:	حسینی لواسانی، سید محمد رضا
شناسه افزوده:	دفتر نشر فرهنگ اسلامی
رده‌بندی کنگره:	۱۳۹۱ ب ۲۶۳/۱ BP۲۶۳/۱
رده‌بندی دیویی:	۲۹۷/۷۶۴
شماره کتابشناسی ملی:	۲۹۷۷۸۷

دفتر مرکزی: پاسداران، خیابان شهید ناطق نوری، شماره ۵۶، بوستان کتاب. تلفن: ۵-۲۲۸۵۶۱۲۴

عنوان: بارگاه خورشید: نجف اشرف؛ حرم مطهر امیرالمؤمنین (ع)

نویسندگان: سید مهدی خاتمی - محسن اسکندری

چاپ اول: ۱۳۹۱

این کتاب در ۲۰۰۰ نسخه در چاپخانه کانون چاپ لیتوگرافی، چاپ و صحافی شد.

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

شابک: ۹۷۸ - ۹۶۴ - ۴۷۶ - ۲۹۷ - ۰

قیمت: ۸۰۰۰۰ ریال

فروشگاهها و مراکز پخش:

■ فروشگاه شماره یک: تلفن: ۶۶۴۶۹۶۸۵ ■ فروشگاه شماره دو: تلفن: ۳۳۱۱۲۱۰۰ - ۲۳۱۱۲۴۸۸

■ فروشگاه شماره سه: تلفن: ۲۲۸۵۵۱۶۴ ■ فروشگاه مشهد: تلفن: ۲-۲۲۱۴۸۳۱ - ۰۵۱۱

■ نمایندگی فروش قم: تلفن: ۷۷۳۶۵۱۶ - ۷۷۳۸۱۵۰ - ۰۲۵۱

■ نشانی الکترونیک: www.dnfpub.com ■ پست الکترونیک: print@dnfpub.com

پیامک: ۳۰۰۰۴۸۵۰

خواهشمند است نظرات خود را درباره‌ی این کتاب با ذکر نام آن به صورت پیامک ارسال فرمایید.

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

فصل دوم: بخش قدیمی شهر

۳۵	 هویت تاریخی
۳۵	 اسامی نجف اشرف
۳۵	 وجه تسمیه نجف اشرف
۳۵	 رابطه حیره و نجف
۳۶	 نجف قبل از اسلام
۳۶	 نجف اشرف پس از دفن امام علیه السلام
۳۷	 آشکار شدن قبر مطهر
۳۸	 کالبد شهر قدیم
۳۸	 تغییر و تحولات کالبدی شهر قدیم
۳۹	 موقعیت بخش قدیم در کل شهر
۴۰	 محله های مسکونی نجف قدیم
۴۴	 محله های جدید نجف
۴۵	 هویت دینی
۴۵	 نجف در قرآن
۴۵	 نجف در حدیث و اخبار
۴۶	 فضیلت دفن در نجف
۴۷	 قبرستان وادی السلام
۵۰	 مدفونین در نجف
۵۳	 مساجد نجف اشرف
۶۰	 حسینیه های نجف
۶۴	 هویت علمی
۶۴	 پیشینه ی حوزه ی علمیه نجف
۶۴	 حوزه نجف از تاسیس تا امروز
۶۷	 حوزه نجف، چشم انداز آینده
۶۸	 مدارس
۸۰	 کتابخانه ها

فصل اول: شهر نجف اشرف

جغرافیای عمومی نجف

..... موقعیت نجف در عراق

..... ارتباط کوفه با نجف

..... موقعیت جغرافیایی نجف

..... جغرافیای طبیعی

..... ارتفاع از دریا

..... آب و هوا

..... فصل ها

..... بارندگی

..... منابع آب

..... پوشش گیاهی

..... درجه حرارت

..... بادهای

..... تابش

..... بررسی اجتماعی

..... جمعیت شهر نجف در سالهای مختلف

..... جمعیت زوار

..... مذهب

..... ترکیب قومی

فصل سوم: حرم مطهر امیرالمؤمنین (علیه السلام)

۸۵

زیارت امیرالمؤمنین (علیه السلام)	۸۷
معنا و مفهوم زیارت	۸۷
فضیلت زیارت امیرالمؤمنین (علیه السلام)	۸۷
آداب تشرف به زیارتگاه ها	۹۲
سیر شکل گیری و تغییرات کالبدی مرقد مطهر	۹۶
عمارت اول:	۹۶
عمارت دوم:	۹۶
عمارت سوم:	۹۶
عمارت چهارم:	۹۷
عمارت پنجم:	۹۷
عمارت ششم:	۹۷
عمارت هفتم:	۹۷
عمارت هشتم:	۱۰۰
معرفی عناصر و اجزای حرم مطهر	۱۰۲
ضریح	۱۰۵
گنبد	۱۰۶
مناره ها	۱۰۸
صحن شریف	۱۱۲
ایوان علماء	۱۱۴
ورودی های حرم	۱۲۵
معرفی عناصر کالبدی همجوار حرم مطهر	۱۳۰
مسجد عمران بن شاهین	۱۳۰
مسجد الخضراء	۱۳۲
مسجد الرأس یا مسجد بالاسر	۱۳۳
تکیه ی بکناشیه	۱۳۶

کتابخانه حیدریه	۱۳۷
خزانه حرم مطهر	۱۳۸
حسینیه (مدرسه ی غروی)	۱۴۰
مدرس و مقبره ی میرزای شیرازی	۱۴۱
مشاهیر مدفون در حرم مطهر	۱۴۲
قبر مطهر حضرت آدم (علیه السلام) و حضرت نوح (علیه السلام)	۱۴۲
قبر علما و دانشمندان شیعی	۱۴۲
قبر حاکمان و پادشاهان	۱۴۳

فصل چهارم: پیشنهاداتی برای توسعه

مقدمه	۱۴۷
پیشنهادهای طرح توسعه حرم	۱۴۹
پیشنهادهای عملکردی	۱۵۱
پیشنهادهای ادراکی و معنایی	۱۵۱
پیشنهادهای توصیه های اقلیمی	۱۵۲
توصیه ها و پیشنهادات ساماندهی شهر قدیم نجف و حفظ هویت و اصالت آن	۱۵۵
پیشنهادهای عملکردی	۱۵۶
پیشنهادهای ادراکی و معنایی	۱۵۶
پیشنهادهای توصیه های اقلیمی	۱۵۷
منابع و مآخذ	۱۵۸
منابع فارسی	۱۵۸
منابع عربی	۱۵۹
منابع انگلیسی	۱۶۰
سایت های اینترنتی	۱۶۰

سخن مولفان

به علت مقام بسیار والای امیرالمومنین علی علیه السلام در مکتب ولایی اسلام، روزانه مردان و زنان بسیاری به زیارت مرقد مطهر ایشان در نجف اشرف مشرف می شوند. جمعیت زیاد و انبوه زائران به ویژه در ایام و مناسبت های خاص، برای بیان لزوم توسعه این حرم شریف کافی است. آنچه ضرورت توسعه را در این برهه زمانی بیش از گذشته نشان می دهد تغییرات اخیر سیاسی در عراق است. در واقع پس از تغییرات سیاسی که در پی سقوط صدام در سال ۱۳۸۲ هجری شمسی در عراق اتفاق افتاد، بستر مناسبی برای توسعه ی عتبات عالیات از جمله حرم مطهر حضرت علی علیه السلام فراهم گردیده است. یقیناً با برقراری امنیت در این کشور و افزایش زائران کشورهای دیگر، ضرورت این مسئله بیش از پیش خواهد شد. در این شرایط و در راستای توسعه مطلوب حرم مطهر حضرت علی علیه السلام، گام اول شناخت همه جانبه از این حرم مطهر و شهر نجف خصوصاً بخش تاریخی آن به عنوان بستر توسعه آن است. این کتاب در راستای هدف فوق، در چهار فصل تدوین شده است. فصل اول به ویژگی های کلی شهر نجف همچون جغرافیای عمومی و ویژگی های اقلیمی نجف می پردازد. فصل دوم بر بخش تاریخی

شهر نجف به عنوان بستر توسعه حرم معطوف شده است و در فصل سوم، حرم مطهر حضرت علی علیه السلام کانون توجه قرار گرفته است. در این فصل وضعیت فعلی حرم مطهر و سیر تغییرات آن در طول تاریخ بررسی شده و نهایتاً در فصل آخر توصیه ها و پیشنهاداتی در جهت توسعه ی مطلوب این حرم ارائه گردیده است. لازم به ذکر است که این توصیه ها تنها از شناخت حرم مطهر و بستر توسعه آن حاصل نشده، بلکه علاوه بر شناخت فوق، حاصل بررسی و مطالعه نگارندگان از توسعه حرم های مشابه مانند حرم مطهر امام رضا علیه السلام، مسجدالنبی و حرم مطهر حضرت معصومه (س) است. همچنین بررسی مشکلات و مطالعات میدانی مرتبط با توسعه حرم حضرت علی علیه السلام و حرم های مشابه چون حرم حضرت امام حسین علیه السلام، حرم حضرت عباس علیه السلام و حرم حضرت معصومه سلام الله علیها در تدوین این پیشنهادات لحاظ شده است.

لازم به ذکر است که بسیاری از زمینه های بایسته ی تحقیق در این کتاب با توجه به کمبودها و محدودیتهای موجود ناشی از شرایط و امکانات، دارای نقصان های جدی هستند و امیدواریم آن دسته از خوانندگان گرامی که هر گونه اطلاعاتی در این زمینه دارا هستند از طریق ناشر محترم در اختیار مؤلفین قرار دهند.